

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 fr.
 „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumără-
 țune și inserțiuni la Administrațiunea Tipo-
 grafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

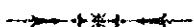
Nr. 148 Șc ex 1914.

Notă oficială.

Prin aceasta să comunice învățătorimei dela școalele noastre populare spre știre, că Conzistoriul diecezan în ședința sa de azi a aprobat manualul „Curs practic pentru învățarea Limbei maghiare pentru clasele 4, 5, și 6, ale școalelor primare cu limba de propunere română, ajutate de stat“ de Iuliu Vuia, învățător-dir. penz., partea III-ă; ediția IV. Arad 1913.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară ținută în 17 Ianuarie 1914.

Dr. E. Miron Cristea m. p.
 episcop

Nr. 8796 B. ex 1913.

Concurs

Pe baza §-lui 7 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Conzistoriul diecezei gr. or. române a Caransebeșului publică concurs la postul de protopresbiter în tractul **Oraviței** cu sediul în Oravița-Montană.

Competenții la acest post au să dovedească, cumcă posed cualificațiunea prescrisă în concluzul congresual Nr. prot. 111 ex 1888.

Dotațiunea o formează:

1. Dotațiunea împreună cu parohia centrală protopresbiterală a Oraviței-montane, al cărei paroh va fi protopresbiterul. Această dotațiune constă din:

a) O locuință în natură.
 b) Relutul pentru sesiunea parohială dela societatea căilor ferate 600 cor.

c) 18 metri de lemne tot dela numita societate, însă făcutul și adusul cade în sarcina protopresbiterului-paroh.

d) Birul parohial uzitat.

e) Taxele siolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterală constatatoare din:

a) Sesiunea parohială din Mercina folosită de protopresbiterul antecesor Alexandru Popoviciu și intravilanul aparținător acesteia.

b) Birul protopresbiteral uzitat.

c) Desdaunarea pentru ședulele de cununie, ce să solvește din Cassa diecezană, în suma ce să votează anual de sinodul eparhial, și carea acuma face 400 cor.

d) Paușal de călătorie ce să solvește dela Cassa diecezană în suma ce să votează anual de sinodul parohial, și care acum face 400 cor.

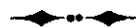
e) Paușal pentru cancelaria protopresbiterală în suma ce să va vota anual de sinodul protopresbiteral și să va aproba din partea Conzistoriului diecezan.

Doritorii de a recurge la acest post vor înainta petițiunile lor, instruite cu documentele autentice despre cualificațiunea lor și ocupațiunea lor de până acuma, la Conzistoriul diecezan din Caransebeș în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs în Foaia Diecezană.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 8 Ianuarie 1914.

Dr. E. Miron Cristea m. p.
 episcop.

3—3

Date monografice

referitoare la comuna **Bocșa-Montană**
 de **MIHAIL GAȘPAR**, protopop.

Comuna **Bocșa-Montană** este situată pe malul Bârzavei, pe linia ferată Voitec (Vejte) — Reșița, într'un cadru minunat de pitoresc.

Încunjurat de frumoase dealuri acoperite cu păduri, târgușorul Bocșei-montane lasă cea mai plăcută impresie privitorului. Deja intrarea despre șes — la Bocșa-română, o puternică așzare românească — în valea Bârzavei, fascinează prin pitorescul tabloului ce să desfășură înaintea ochilor.

Păduri de un verde deschis, coborând până jos la poalele dealurilor, întrerupte pe alocuri de poeni și livezi, din verdele cărora gălbui, albul curat al cămeșilor românești apare ca niște pete de zăpadă târzie.

Prăvălișul roșu al colnicilor din preajma Bocșei-române dovedește frământarea mare a luptei ce duce de veacuri țărmlul înalt cu blonda Bârzavă, acest râuleț mofturos, uneori — răutăcios.

Între Bocșa-română și Vasiova, respective Neu-Werk, la stânga, pe un colnic care esă din șirul celorlalți ca un pinten, să înalță ruinele cetății Bocșei. Rămășițele unui turn puternic să vad, în parte dărâmate, acoperite de rugina ploilor, pornite spre nimicire — dar, pândind parecă și acum de acolo de sus, din locul de veghe, zgomotul vieții de acum.

Peatră de peatră să poate desprinde în pace prăvălindu-să pe coastă la vale; straja de acum sute de ani poate dormi în liniște; în jurul cetății nu s'a schimbat nimic.

Aceiaș grai românesc își poartă sunetul peste plaiurile acestea frumoase, ca cel de acum 600 de ani. Și urmașii plăeșilor lui *George Vrabie, nobil și poruncitor cetății Bocșei*, sânt tot pe aci așezați, în jurul zidurilor cari să dărâmă mereu, ca mărturii vii și puternice a vorbii românești, că: »*Apa trece, petrite rămân*«. După această cetate și tot pe malul Bârzăvii găsim așazarea Neu-Werk, carea nu cade în cadrul acestei monografii, neavând nimic comun cu trecutul românesc al obiectului ce tratăm. De cealaltă parte, peste apă; să întinde *Vasiova*, veche așazare românească și în nemijlocită vecinătate de târgul *Bocșa-motăna*.

Numirea.

Din cele mai vechi timpuri numele comunei a fost **Bocșa**. S'a mai schimbat în cursul vremii, nu încapă îndoială, dar numirea prin aceste schimbări nu s'a alterat. Cuvântul ca atare pare a fi de origină slavă. În românește „bocșă“ însemnă grămada de lemne care să arde pentru cărbuni. Unii au încercat derivarea numelui dela cuvântul „bocca“ — bucă, ceea ce nu pare verosimil. Subcetății de azi poporul îi zice „*Buza Turcului*“ sau „*Gura Turcului*“, și aci au loc renumitele târguri de toamnă și de primăvară. Diferiți istorici în diferite epoce trăind au numit cetatea în diferite chipuri: *Bocca*, *Bochia*, *Bockha* etc.

Istoria.

Mulți vor fi de părerea, că târgul Bocșa există numai decând domeniul din jur, cu imensele păduri, cu bogatele mine de fer și cărbuni de peatră, au trecut în stăpânirea erarului recte al fiscoșului, care a inițiat apoi aci o frumoasă industrie de fer și aramă.

Că această părere au împărțit-o și oameni cu cunoștinți mai vaste, reesă din faptul, că b. o. în „*Ortsgeschichte*“, adecă istoria comunei, scrisă din încredințarea „*Societății privilegiate a căilor austro-ungare de stat*“, nu să găsește vrednic de a fi însemnat nimic din trecut, ci istoricul începe dela înstăpânirea fiscoșului în aceste locuri,

abia dela veacul XVIII, după alungarea Turcilor din Bănat și sudul Ungariei. Adevărat, că importanța industrială și comercială a acestui târg datează dela ajungerea în stăpânirea erarului sau, ca să fim și mai corecți, dela venirea societății căilor ferate, care a pus bază esploatării pe o scară atât de întinsă cum să face azi.

Cu toate acestea, însă, să putea — cel puțin din pietate — aminti, și acesta pentru genunchele de om care va mai urma, — ceva și despre trecutul istoric al acestui târg, Cu atât mai vârtos aceasta, cu cât puține localități vor fi în patrie, cari s'ar putea mândri cu un trecut atât de romantic și vijelios ca această așazare de pe malul Bârzăvei.

Norocul, că au mai fost și oameni iubitori de trecut, cari au adunat din vrafal uitat al hârtilor, mucegăite prin cele arhive comitatene, datele și întâmplările referitoare la aceste locuri și, mulțămită străduinței acestora, putem cu mai multă ușurință construi trecutul și fazele prin cari au trecut anumite orașe între cari și târgușorul Bocșei.

Trecutul târgului Bocșa să perde departe în negura istoriei imperiului roman. Atunci, când legiunile împărăției romane traversau biruitoare lumea cunoscută pe acele vremi, o știm din istorie, că peste aceste meleaguri stăpânea războinicul popor al *Dacilor*, care se împotriva roman trebuia să ajungă în conflict. Să cunosc prea bine enormele sfertări și de o parte și de alta pentru a eși biruitoare din crudul război, care s'a terminat cu înfrângerea și ingenunchierea *Dacilor*. Pe urma biruințelor dela *Tape* (lângă *Logoj*) și *Sarmiseghetuza*, peste aceste locuri să răspândește cultura romană. Un brâu de întărituri ia ființă, ale cărui urme le găsim la *Surducul-mare*. (*Castrum Centumputea*) *Jidovin* și și la **Bocșa**, unde trebuia să fi fost un castru, o garnizoană romană, cu toate că până acum urme pozitive nu sânt. Dar este fapt stabilit că în Bocșa, în locul numit *Cracul-cu-aur*, la 1875 când s'a deschis o veche ocnă de granit, s'au găsit mai multe unelte romane și câteva opaițe, șterțuri folosite de ocnari (unul e în muzeul din *Timișoara*). Pornind din împrejurarea, că Romanii au băeșit aci și că, cunoscând spiritul practic al acestui popor, pare aproape de necrezut, ca dânșii să lase fără pază o atare așazare importantă, pare din cale afară logică presupunerea, că bazele târgului Bocșa au pus băieșii romani așazați aci între anii 100—110 d. Cr., adecă acum o mie și optsute de ani.

Cu decaderea imperiului roman, urmând abandonarea provinciilor din stânga Dunării, să nimicește și viața romană din aceste părți.

Pentru întâia oară numele târgului Bocșa

il întâlnim la anul 1333, și anume în catastihul protopopului latin din Căraș referitor la deportarea zeciuielii papale. Între comunele cari nu plătesc această zeciuială să înșiră comunele: Boc, Dend și Vod, adecă: Bocșa, Denta și Vodnicul.

Dela acest an să perde iarăș urma Bocșei și nu reapare decât la anul 1534. În anul acesta patru nobili, și anume: Petru, Martin și Vășile *Racoviță* deoparte, iar nobil George *Vrabie* de altă parte fac înscris legătuintă de a stăpâni în pace și împreună cetatea Bocșei, câtă vreme vor fi în viață. Nu se vor scoate unii pe alții din posesiunea cetății (ex castro *Bokcha*), iar cele va călea legătura aceasta să-și pearză »omenia«. Hârtia aceasta de înțelegere a fost întărită de bărbați din Lipova (scaunul ori cetatea).

Cu optsprezece ani în urmă la anul 1552 căpitanul împărătesc George *Rakovszky*, raportând Majestății Sale Ferdinand I-ul despre referințele castelului din Jdioara (ori Jidovini, căci poate fi și această localitate), amintește și despre castelul dela Bocșa, care să află în stăpânirea Logojenilor și Sebeșenilor, ținând de Timișoara. Tot în cuprinsul acestui raport numitul George *Rakovszky* comunică, că *Bocșa ar fi potrivită pentruca de aci să se administreze Bănătul Severinului*. Amintește și despre ocne de aur, cari s'ar găsi la Bocșa. După acest an adecă 1552, găsim cetatea Bocșei în stăpânirea Turcilor. Urmă pozitivă despre căderea Bocșei în mâinile Turcilor nu avem, dar e aproape sigur, că și Bocșa a căzut sub stăpânirea turcească odată cu Logojul, Lipova și Caransebeș, adecă după căderea Timișorii (1552). Dintre cetățile numite, Bocșa pare a fi cea mai slabă, deși nu cea mai neimportantă. Căci sultanul Soliman ca protector al micului principe ardelean Ioan Sigismund cedează acestuia cetatea Logojului și Sebeșului, Bocșa însă a ținut-o pentru sine subordonând-o beglerbegului din Timișoara. Și așa în cetatea Bocșei să sălășluiește semiluna. Odată cu sălășluirea Turcilor să începe în jurul Bocșei cea eră de jupuială, proprie stăpânirii turcești. Codrii să umplură de fugari, de pribegi, cari apucă meseria nu tocmai cinstită a hoției. Fiind aproape Logojul, Jdioara și Sebeșul, garnizoanele din aceste cetăți fac raite pe teritoriul vecin, socotit de turcesc, prădând, lucru care Turcii la ocaziunea dată țin să-l plătească cu vârf și îndesat. De aci neînțelegeri și continue frecări. Pări peste pări să ridică de cătră comandantul cetăților. La urmă tot sabia decide. Așa b. o. la 15 Iunie 1563 *Vășile Kerecsényi* face arătare regelui-împărat, că haiducii pedestri au atacat în taină cetatea Bocșei și au cucerit-o dela Turci. Dintre haiduci, spune *Kerecsényi*, partea mai mare erau Ardeleni, așa că după ce au prădat castelul caii

i-au dus în Ardeal, donând pe cei mai frumoși principelui.

Stăpânirea nouă însă nu a fost de ținis, căci Turcii revenindu-și cuceresc Bocșa iarăș. Dar, că luptele de guerillă, obicinuite pe aceste vremi pela cetățile de margine, nu au încetat, ci au urmat înainte, să vede din jalba beglerbegului Timișorii Sinan-Sofi Pașa, adresată principelui ardelean Sigismund Báthory, în care jalbă pașa spune cu multă amărăciune, că în țara principelui se sălășluiesc hoți, cari au căleat *Bocșa, Făgetul și Marginea*, răpind vitele oamenilor. Aceasta jalbă a avut loc la anul 1594.

(Urmează)

Predică.

la „Anul nou“.

„Sărăcia sufletească, este pricina greutății traiului vieții“.

Iubiților creștini!

Azi urmând obiceiului străbun ar trebui să vă întâmpin cu mare bucurie și cu glas vesel să vă poftesc: „An nou fericit“.

Inima mea este întristată și limba mea nu poate vesti fericirea, pentrucă în anul ce ne părăsi am văzut fețele voastre întristate și am auzit vaietele și oftările dureroase, pe care vi l-a scos din pept greutatea traiului vieții.

La auzul durerii voastre inima mea de părinte sufletesc încă a suspinat și a trimis minții mele cugete întrebătoare, cări neîncetat strigau: Oare ce poate fi pricina, că traiul vieții este atât de greu și supt de sărăcie?!

Mintea im arată, că pricina este anul ce ne părăsi, care ca și ceialalți doi ani de mai nainte nefiind îndeajuns împodobit cu cununa bunătăților pământești a lăsat în multe case și familii lipsa și sărăcia.

Ca și în anii trecuți, așa și în anul ce ne părăsi răurile revărsate cu valorile lor spumegoase și turbate au izbit îndeosebi în ținuturile locuite de Români prădând și nimicind sămănăturile holdelor udate cu sudoarea feții truditului plugar, lăsându-l în lipsa pâinii de toate zilele să lupte cu sărăcia.

Iar în lupta cu sărăcia omul, în anul de față lipsit fiind și de ajutorul banului, pe care în mare parte l-a înghițit cumplitul război balcanic, cu mare greutate trebuie omul să poarte pe umerii săi povara amară a traiului vieții pământești, și în fiecare zi cu groază se gândește țaranul și măestrul, că foamea poate să-l izbească pe el și familia sa.

Inima mea, care arde de dorul, ca între voi, iubiții mei fi, să vieze adevărata fericire, nu este pe deplin mulțămită cu dovezile pe eari le pune înainte mintea, ci prin cugete noi o întrebă: „Oare omul numai de ani răi a avut parte; oare nu l-a învrednicit Dumnezeu și de ani buni și cu rod îmbelșugat?!

La aceasta întrebare putem da numai răspunsul: Cu adevărat este, că Dumnezeu ne-a dat și ani buni și roditori.

Deci care este pricina sărăciei, care cu lipsurile ei chinuiește trupul și amărăște traiul vieții pământești?

Pricina adevărată a sărăciei nu sânt numai anii neroditori, ci îndeosebi *sărăcia sufletească*, care stăpânește inimile și mințile multor oameni, care cu patimile ei desfrânate a risipit prisosul anilor celor buni.

Dați-mi voe să vă lămuresc și dovedesc, că sărăcia sufletească este pricina greutății traiului.

* * *

Preabunul Dumnezeu prin multe descoperiri, dar mai ales atotînțelepciunea Fiului său iubit, Isus, în chip desăvârșit a arătat omenimei, prin pilde prealuminate și limpede grăitoare, cari sânt căile și mijloacele, de cari să se folosească omul, pentruca să câștige adevărată fericire pământească și cerească.

Cu toate acestea zilnic vedem, că cei mai mulți oameni pricep și simțesc fericirea numai în mulțimea bunătaților și a desfătărilor vieții pământești.

Mulți oameni se simt fericiți numai când au aur, case, pământ și vite multe, apoi ca și bogatul nebun din pilda Domnului Isus, care a zis: „*Suflete! ai multe bunătați strânse pe mulți ani, mănca, bea și te veselește*,” așa și dâșii își petrec zilele vieții în gustarea plăcerilor vieții trupești, pe care le împie din belșug viața pământească.

Unii bogați nu se sfîșesc, cu ajutorul vicleniei celei mai păcătoase să-și înmulțească averile, iar pe unii nici măcar lacrimile și vaetele văduvelor și ale orfanilor, pe cari îi lipsesc de cele mai delipsă lucruri ale vieții pământești, nu-i fac să se cutremure, căci inimile lor spurcate sânt străbătute de lăcomia nebună de a-și mări averile.

Mulți bogați își împodobesc trupurile cu cele mai alese mătasuri, mărgăritare și aurituri și însoțiți de strălucirea acestora își desfătează viața cu felurite plăceri și parecă zic celor, cari îi privesc: *Vedeți ce fericiți sântem noi bogații și cât de senine sânt zilele vieții noastre?!*

Acești bogați cu puterea măririi și a strălucirii bogățiilor fac pe mulți, cari îi privesc numai cu ochii trupești, să creadă și să zică: „*Da, fericiți sântei voi bogaților!*”

Aceasta judecată și părere este greșită, căci dacă ne nizuim, ca cu privirea ochilor noștri sufletești să pătrundem cât să poate de adânc tainele vieții lor, apoi aflăm, că aceștia numai cu trupul se veselesc; iar în sufletele lor poartă cele mai amare suferințe, care le fac viața mai nesuferită decât a celor mai săraci oameni.

Bogăția pământească cu dezmerdările plăcerilor ei, ca bunăoară: *desfrânarea, fala, îmbuibarea, beția și altele*, sugerează puterea de viață din trupul bogatului, apoi îl vestejește și-l batjocurește cu felurite morburii.

Asfel vedem pe mulți bogați cu trupurile împodobite cu haine alese și scumpe, însă cu fețele ofelite și chinuite de dureri amare, cum privesc la fețele senine și pline de sănătate ale oamenilor mai săraci, cari însă duc o viață curată; dâșii doresc, să aibă și ei sănătatea acestora, apoi recunosc, că bogăția este pricina nefericirii lor.

Mulți bogați ai zilelor noastre, a căror iubire și liniște casnică au turburat-o desfătărilor petrecerilor multe îmbiate de bogăția mare, văd, pricep și simțesc că liniștea, iubirea și veselia vieții casnice adeseori nu să sălășluiește în palătele lor frumoase, ci în casele săracilor, cari trăesc în curățenia și blândeța învățăturilor creștine.

Întâmplările zilnice ne dovedesc, că bogăția trupească nu este statornică, ea părăsește curând pe stă-

pânul, care a îndrăgit desfătărilor plăcerilor păcătoase; apoi îi pune în mâinile slăbănogite de păcat ce mai neagră sărăcie.

Iată deci, că fericirea adevărată bogăția trupească nu o poate avea nici nu o poate da, pentrucă ea mai curând poartă în inima sa nefericirea.

Și dacă fericirea adevărată nu o poate cuprinde bogăția pământească, cu atât mai puțin să poată ea afla la oamenii, cari săraci fiind tot câștigul amarei trude îi folosesc pentru desfătărilor și dulcelele poftelor trupești.

Acum dupăce v-am arătat, că bogăția lumească nu cuprinde adevărata fericire, precum cugetă unii, rămâne să vă descoper și să vă arăt, că singura temelie tare, statornică și neperitoare a adevăratei fericiri este numai și numai bogăția sufletească.

Creștinul dator este să se nizuiasă a-și îmbogăți sufletul cât mai mult.

Mă veți întreba: Oare din ce să cuprinde bogăția sufletului și cum putem să-i zidim sălaş statornic în inimile și sufletele noastre?

Pecatra cea din capul unghiului a casei bogăției sufletești este iubirea către Dumnezeu cea din toată inima, din tot sufletul și cu tot cugetul, apoi iubirea către deaproapele, pe care să-l iubim ca pe noi înșine.

Candela care trebuie să lumineze casa bogăției sufletești trebuie să fie faptele credinții cei tari și neîndoelnice în atotputerea lui Dumnezeu, care încălzește inima și sufletul creștinului cu frica Domnului, care face pe om, să se dorească să fie totdeauna aproape de fața lui Dumnezeu.

Fața lui Dumnezeu să arată tainic sufletului creștinesc în toată strălucirea sa în sânta biserică, care singură are puterea, că prin darurile sântei jertfe și învățăturile frumoase să învieze inimile, să lumineze mințile și să înalte privirea sufletelor celorce cu credință, cu evlavie și cu frica Domnului petrec într'ansa, către strălucirea împărăției cerești.

Să vă întreb pe voi iubitorilor, cari vă numiți creștini și fiii Părintelui ceresc, ostenit-ați ca în fiecare Duminecă și sârbătoare cu sârguință să intrați în sânta biserică și să vă apropiați de fața preabunului Dumnezeu, ca să puteți primi darurile sale cele alese?!

Eu părintele vostru sufletesc cu durere trebuie să vă mărturisesc, că nu sânt mulțumit cu cercetarea sântei biserici, căci prea puțini dintre voi ați umblat pe calea poruncilor bisericii lui Cristos.

Fiindcă puțini, puțini dintre voi ați intrat cu sârguință și cu toată credința în sânta biserică, drept aceea puțini ați și câștigat bogăția sufletului.

Cugetele curăției, a blândeții, a înfrânării, a cum-pătării, a trezviei, a sârgunței și cruțării, pe cari sânta biserică le încolțește în inimile celorce o iubesc — în puține inimi s'a dezvoltat și au rodit, deci nu-i mirare, că sărăcia și lipsa au intrat în multe case și familii din comuna noastră.

De sânta biserică — fața lui Dumnezeu — rareori v-ați apropiat, deci puține daruri ați și pot primi, cari nu v-au putut întări în așa măsură, ca să puteți în acești ani neroditori și plini de primejdii, să cârmuiți viața voastră așa, încât să nu vă amenințe lipsa și foamea.

Mă simțesc dator a vă spune cu glas înalt, că puținii credincioși, cari au iubit sânta biserică și au urmat învățăturilor ei și pe cari și D-Voastră îi cunoașteți, cu mai puțină îngrijire și frică au petrecut și petrece în anul acesta răi. Dâșii adeseori fiind aproape de fața lui Dumnezeu au primit mai multe daruri alese, cari

i-au întărit foarte în trezvie, cruțare și cumpătare; iar de aceste virtuți nu cutează a să apropie sărăcia și lipsa cu toată puterea ei.

Dacă mulți din voi, fii mei, nu v-ați nizuți, să vă îmbogățiți sufletele cu darurile sfintei biserici, apoi trebuie să recunoașteți, că zi de zi ați mărit sărăcia voastră și v-ați îngreunat traiul vieții risipind câștigul muncii voastre pe lucruri și plăceri netrebnice.

În Duminici și sărbători cei mai mulți dintre voi ați petrecut ceasuri întregi prin birturi gustând spirtul și răchia, cari zdrobesc puterea trupeză și înfochează inima omului spre a savârși cele mai urâte și spurcate păcate și fărâdelegi.

În ceasurile când puținii credincioși evlavioși cu toată umilința se rugau lui Dumnezeu pentru mila, viața, pacea și sănătatea și ertarea păcatelor oamenilor, apoi pentru buna întocmire a aerului și rodirea pământului, mulți dintre voi, înfocați de mânia răchiei diavolești, injurați pe atotputernicul Dumnezeu și-l batjocureați.

În ceasurile când puținii creștini cei luminați de învățătura santei biserici cu trezvie se nizuiau să afe căile și mijloacele drepte pentru a câștiga bunătățile pământesti și să le păstreze cu cruțare, mulți dintre voi în birturi cu capetele ameițite cu glas mare cereati din nou beutura și cu ușurință risipeați câștigul trudit de peste săptămână, mărind sărăcia sufletului vostru și de altcum sărac și cu sărăcia și lipsa bunătăților pământesti.

Când creștinii iubitori de sânta biserică în Duminici și sărbători aduceau în casele lor lumina învățăturilor lui Cristos și pace sufletelor casnicilor, iubitorii de birturi turbați și sălbatici de patima beției cu sudalme spurcate înfiorau pe soție și copii și ca și vijelia, cu amenințările de bătăi, alungau din casă pe ai săi.

„Spini și pâlămidă cresc în mâinile beivului și pe cărările lui; zice înțeleptul Solomon.

Și dacă în sufletele multora lipsește bogăția faptelor iubirii către Dumnezeu, tot așa de săraci sânt și de faptele iubirii deaproapeului.

Creștinul dator este a-și împodobi sufletul și cu faptele iubirii deaproapeului, cari sânt faptele milii sufletești și trupești.

Faptele milii sufletești sânt: A îndrepta pe cel greșeste, a învăța pe cel neînvățat, a sfătui pe cel ce stă la îndoială, a ne ruga lui Dumnezeu pentru deaproapele, a mângăia pe cel întristat, a purta cu răbdare asuprirea și a erta celor ce ne greșesc.

Faptele milii sufletești datori sânt a le savârși în fiecare zi și ceas bătrânii, părinții și fruntașii comunei, cari sânt icoane vii pentru casnici și tinerime și ale căror sfaturi, învățături și îndemnuri trebuie să ocrotească și să însoțască tinerimea în toți pașii vieții lor.

Iubitorii de birturi nu numai că au rămas săraci de faptele milii sufletești, ci prin desfrânările, fărâdelegile și viața lor spurcată au îndemnat la sminteală pe copiii și tinerimea comunei; deci îndoite păcate au savârșit și aspră va fi pedeapsă lor, căci însuș Domnul a zis: *„Vai de aceia prin cari vine sminteala, mai bine să-și fie legat o peatră de grumazii lor și să se arunce în mare”.*

Faptele milii trupești sânt: A sătura pe cel flămând, a îmbrăca pe cel gol, a primi pe călători, a cerceta pe cei bolnavi, a cerceta pe cei din robie și a înmormânta pe cei morți.

Cei cari au stat departe de sânta biserică și au rătăcit prin peșterea diavolului nu numai că au rămas săraci de aceste fapte prea frumoase, ci înfocați de pa-

tima beției mai sfors decât hiarăle sălbatică au răpit din gura pruncilor bucatura de pâine și le-a lăsat trupurile goale și acoperite cu zdrențe, risipind cu ușurință banii din greu trudiți pe spirt — apa focului diavolesc.

Cum vom putea noi număra anii de temniță și banii cheltuiți pe procesele urzite de bețivii, cari au jăfuit, au bătut și ucis pe deaproapele lor?

** * **
Iubiților creștini! Acum, după ce, intrucât mi-a ajutat mintea și cunoștințele mele, v-am lămurit pricina greutății traiului vieții, vă zic: *Nizuiți-vă, ca în anul în care intrăm să vă agonisiți sufletească.*

Bogăția sufletească este unica temelie tare și nelătită pe care putem zidi casa fericirii sufletești și trupești, iar omul care și-a zidit casa fericirii este ocrotit împotriva neajunsurilor vieții pământesti.

Iubiți sânta biserică, cu credință, cu evlavie și cu frica lui Dumnezeu să intrați într'ansa în fiecare Duminică și sărbătoare, pentru că Părintele ceresc sânteste pe ceice iubesc frumsețea casei sale și-i întărește cu puterea sa cea prea înaltă și toți: Ceice caută pe Domnul nu să vor lipsi de tot binele.

În sânta biserică *Duhul sfânt, Domnul de viață făcătorul* va vărsa cu prisosință în inimile și sufletele voastre darurile sale alese, ca: *curăția, blândețea, înfrânarea, cumpătarea, cruțarea și sârguința*, de cari nu cutează a să apropie sărăcia cu lipsurile ei.

Întoarceți-vă dela calea rătăcită și îndreptați pașii voștri pe calea cea bună a santei biserici, pe care să umblați cu bărbăție, cu sârguință și cu toată nădejdea. Aceasta să o faceți cu atât mai vârtos cu toată sârguința, pentru că potopul anilor trecuți a fost glasul lui Dumnezeu, care prin graiuri de ape multe a vestit neamului omereșc, că nu e multămit cu viața fiilor săi.

De veți primi în inimile voastre îndemnurile mele și veți urma învățăturile Domnului Isus, am nădejdea tare, că la anul viitor cu bucurie voi ridica glasul meu și vesel vă voi pofti: *„An nou fericit”!* Amin.

Știri

Mulțămită. Cu ocaziunea sărbării ținute în 30 Ianuarie, în memoria fericitului episcop *Ioan Popasu*, au binevoit a da suprasolviri următorii Domni: Dr A. Morariu, avocat, 10 cor. Dr S. Vlădoane, avocat, 10 cor., Dr C. Popasu, medic, 7 cor., Dr Iosif Tr. Badescu, protosincol, 5 cor., A. Ghidiu, protopresb. 5 cor., Nicolae Marin, colonel, 5 cor., R. Oprea, inginer 5 cor., Dr C. Grădinariu 4 cor., Schlesinger, otelier 4 cor., Dna E. Stoicevici, A. Sequens, prof. câte 3 cor., N. N. I. Jucos preot, I. Tătariu, Scevola, P. Fotoc, forestier, I. Mihalescu, prim forestier, I. Orzescu, A. Buțiu prof., P. Drăgălina preș. P. Adam, V. Ciuta inv. câte 2 cor., N. N., N. Faur, N. Borlovan câte 1 cor., D. Roșca 150 cor., N. N. 10 fileri.

Clericul *Ioan Imbroane* a răscumpărat anunțurile de căsătorie solvind 20 cor. pe seama fondului de ajutorare „Ioan Popasu”.

Nou ziar românesc, cu numele „Gazeta Română”, apare în Câmpulung, Bucovina, editat de dl Dr A. Comoroșan. Scopul este, să propage ideia unitară a tuturor Românilor.

Examen de cvalificațiune preoțască s'a ținut Sâmbătă în 15 l. c. Candidații *Petru Danescu* și *Iosif Goanța* au reușit cu „foarte bine“ (cvalificațiune pentru parohii de cl. I), iar învățătorul *Constantin Petra* cu „bine“.

Necroloage. *Enache Miclău*, căpitan ces. și reg. l. r. a răposat Sâmbătă în 8 l. c. în vârsta de 74 ani. În mormântarea a fost în Mehădia Duminecă la 9 l. c.

Alexandra A. Iancu, în vârsta de 26 de ani, a răposat la 8 l. c. și a fost în mormântată la 10 l. c. în capela familiară din Obad.

Odihnească în pace!

Împăratul Germaniei — e înformat ziarul „Dimineața“ din București — va cununa împreună cu regina *Elisabeta* a României pe prințesa *Elisabeta* cu prințul *Gheorghe* al Greciei. Casa civilă și militară a regelui României să ocupă cu pregătirile pentru găzduirea suveranilor și prinților, cari vor lua parte la această nupță — împărătească.

Noul patriarh al Sârbilor, să zice, că va fi ales după uzul din 1871; iar în cercurile bisericești ale Sârbilor să vorbește de episcopii: *Letici*, *Gruici* și *Zubcovi*.

Explozia din Debrețin. Episcopul gr. cat. din Hajdudorog, *Miklós*, a primit Luni n 10 l. c. un pachet dat la poșta din Cernăuți. La desfacere pachetul (dinămită) a explodat omorând trei persoane, iar 18 au fost răniți greu. Explozia a făcut mari pagube în palatul episcopesc. Nu să știe cine a trimis pachetul.

Un tablou necunoscut până acum al lui Leonardo da Vinci s'a descoperit într-o biserică din guvernamentul Erivan; să înfățișază Nașterea Mântuitorului.

Indexul bisericii romane s'a îmbogățit cu un nume. E al romanșierului *Jules Verne* — după *Maeterlinck* — din motivul, că povestirile lui fantastice ar strica pe cetitori, îndeosebi tinerimea.

Chinezii țin la tradițiile vechi. În trenul de persoane — după o foare din Petersburg — între Charbin și Kuantschur, un conductor descoperi într'un vagon cl. III un pachet foarte mare. Călătorul, un Chinez, fu luat de scurți. La cercetare să dovede, că în pachet era un cadavru tăiat în bucăți, presărat peste tot cu tutun — să împiedece mirosul. Chinezul a mărturisit, că mortul e unchiul său și că l-a tăiat astfel, ca să-l poată transporta în patrie și a-l înmormânta după legea lor. S'a mai constatat, că și cu Chinezii, morți în Rusia, s'a făcut la fel.

Bibliografie

Transilvania Nr. 2 conține: Sextil Pușcariu, Istoria literaturii noastre vechi. Dr. O. Ghibu, Diregătorul bunei creșteri. I. Bojor, Cărbunele. Dări de seamă. Cronică.

Vatra școlară Nr. 2 cuprinde: Măsurarea inteligenței, Dr. Pav. Roșca. Cultivarea stimei proprii în copil, V. Stan. Științele naturale în școala populară, A. Crișeanu, Lecții practice. Din viața școlară. Informațiuni. Bibliografie.

Cosinzeana Nr. 7 are: Două morminte. Nedreptatea naturii față de om. 55 ani dela unirea Principatelor române supt Cuza Vodă. Din ce pricină devin copiii miopi? Reflecțiuni. Rânduri mărunte. Despărțire (poezie). Să dea ordin pentru dreptate. Edward. Punga cu rubine. Visurilor (poezie). Crima lui Sylv. Bonnard.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Octomvrie 1913.

Budapest—Orsova.

Trenul Or. Expr. Pleacă din Budapest: 11⁴⁵ Sosește Karánsebes 6⁴². Orsova sos. 9⁴⁰.

Trenul accelerat. Pl. Budapest 8²⁵ (numai până la Temesvár: 2⁰⁶). Pl. Budapest 2⁴⁰. Sos. Karánsebes: 10²⁹. Orsova 12⁵⁶.

Trenul de persoane. Pl. Budapest: 8⁴⁰. 8⁰⁵. Sos. Karánsebes: 9⁵⁶. 10⁵⁴.

Temesvár—Karánsebes (Orsova).

Tren de persoane. Pl. Temesvár 2²¹. 6⁴⁰ 5⁴⁹. 7⁵⁵ Sos. Karánsebes 5⁵⁰. 9⁵⁶. 8⁵⁴. Orsova. Sos. 9¹⁹ — 12²³. 2³¹.

Orsova—Budapest

Trenul Or. Expr. Pl. Orsova 8²⁰. Sosește Karánsebes 11⁰². Sos. Budapest 6¹⁰

Trenul accelerat. Pl. Orsova 3⁰³. Sos. Karánsebes 5³³. Sos. Budapest 1²⁵.

Trenul de persoane. Pl. Orsova: 1¹⁵. 2⁴⁵ Sos. Karánsebes 4⁴⁵. 6⁰⁶ Sos. Budapest: 7¹⁵.

Karánsebes—Temesvár.

Pl. 8⁴⁶. Sos. 6⁴¹.

Orsova—Temesvár.

Pl. 5¹⁶ (Karánsebes 9³⁶). Sos. 12³⁰.

Karánsebes—Órváralja.

Tren de persoane. Pl. Karánsebes 7⁰⁰. 6²⁵. Sos. Bauczár 9³⁶. 8³³. Pl. Karánsebes 11³⁰. Sos. Órváralja 5²⁰.

Órváralja—Karánsebes.

Tren de persoane. Pl. Bauczár 4³⁰. 2⁴⁰. Sos. Karánsebes 6³⁵. 5³⁰. Pl. Órváralja 7³⁷. Sos. Karánsebes 1⁴⁰.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan din Caransebeș ddto 7 Mai 1912 Nr. 3734 E. prin aceasta să escrie licitațiune minuendă pentru repararea bisericii — pictură și sculptură — din **Vlaicovăț** (Temesvajkócz), protopresbiteratul Verșetului. Prețul de esclamare pentru toate lucrările este de 20350 coroane.

Lucrarea de renovare, pictura și sculptura să pot da în întreprindere și separat.

Licitațiunea să va ținea în 12/25 Martie 1914 la 9 ore a. m. în școala confesională din localitate.

La licitațiune să admit numai indivizii, cari pot dovedi cvalificațiunea recerută. Ceice doresc a lua aceste lucrări în întreprindere prezentându-se au să depună vadiu de 10%.

Planurile și specificațiunile să pot vedea oricând la Oficiul parohial.

Comuna bisericească își rezervă dreptul, a preferi dintre licitanți pe acela, în care are mai multă încredere, fără considerare la preț și nu acordă nimănui nici un fel de diurnă sau spese de călătorie.

Întreprinzătorul va suporta spesele împreună cu facerea planurilor, precum și spesele de contract.

Vlaicovăț (Temesvajkócz) din ședința comitetului parohial ținută la 11 Februarie 1914.

Stefan Perian m. p. **Vasile Iova** m. p.
președ. com. par. 1—3 not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Concurse.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională din **Valeamare** (ppresb. Bocșa) să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Foaia diecezană“.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar în bani gata 694 cor., restul votat dela stat.
2. Pentru lemne pe seama școlii de învățământ să va îngriji comuna bisericească.
3. Cvarțir liber și grădină 800 □ st.
4. Scripturistica 10 cor.
5. Pentru adunarea generală 20 cor.
6. Pentru conferință 20 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, dela înmormântări, unde va fi poftit, va primi 80 fil., are să conducă elevii la biserică, a-i instrua în cântările liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post sânt poftiți a se prezenta în biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare, cu prealabila învoire a P. On. Dorn protopop, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, dar nicidecum în ziua alegerii.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 12 Ianuarie 1914.

Vasile Breban 2—3 **Ioan Chevereșan**
președinte. notar.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Sasca-montană** (Szász-kabánya) să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele:

1. Salar în bani gata 1200 cor.
 2. Scripturistica 10 cor.
 3. Conferința și adunarea gen. inv. 30 cor.
- Cortel natural cu grădină.

Reflectantele vor înainta petițiile lor Oficiului protopresbiteral din Biserica-albă (Fehértemplom) având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică din Sasca-montană.

Sasca-montană din ședința comitetului parohial ținută la 5/18 Ianuarie 1914.

Iustin Chirila 1—3 **Ioan Ieremia**
preș. com. par. **Ioan Murgu** not com. par.
paroh.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual: *Dr George Dragomir*.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de *învățător* dela școala confesională gr. or. română din **Gladna-română**, tractul protopresbiteral al Făgetului, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru scripturistica 10 cor.
3. Pentru coaferințe și adunarea generală 30 cor.
4. 15 metri lemne pentru încălzirea saiei de învățământ.
5. Locuință liberă cu 1/2 jugăr grădină.

Pentru întregirea salariului la mărimea ficsată de lege comuna bisericească a cerut ajutor dela stat.

Alesul învățător, pelângă instruirea școlară, are a purta fără altă remunerație cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea în cântările bisericești, a înființa și conduce corul, a purta toate agendele comitetului și sinodului parohial, și în fine a compune și purta socotelele bisericii și ale cultului pelângă o remunerațiune de 10 cor.

Recurenții, cari doresc a ocupa acest post, au a-și subșterne recursul, adresat comitetului parohial din Gladna română, Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. român în Făget, comitatul Caraș-Severin, având cu prealabila încuviințare a Prea On. Oficiu protopresbiteral a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Gladna-română, din ședința comitetului parohial, ținută la 19 Ianuarie 1914.

Ioan Bumba **Petru Balinton**
președinte. 2—3 notar.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *capelan*, cu drept de succesiune, pelângă neputinciosul paroh Ioan Brinzețu la parohia de clasa III din **Bozovicu**, să escrie concurs cu termenul de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Capelanul va avea următoarele venit:

1. 1/2 parte din sesiunea parohială.
2. 1/2 parte din leafă anuală de 600 cor., în care e cuprins birul și stola.

De cortel are să se îngrijască alesul capelan.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și instrueze cererile conform „Statului organic“ și Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, să le subștearnă Prea On. Oficiu protopopesc gr. or. român din Mehadia.

Sânt poftiți recurenții să se prezinte în vre-o Duminică în sfta biserică de aici, cu prealabila încuviințare a protopopului, spre a-și arăta capacitatea în cântare și predicare, e oprită prezentarea în ziua de alegere.

Bozovicu din ședința comitetului parohial ținută la 13 Octomvrie 1913.

Ilie Ruva 1—3 **Dr Samuil Vladone**
not. com. par. preș. com. par.

Văzut *Dr Iov Sirbu*, adm. prot.

„COMUNA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII CA SOCIETATE PE ACȚII
ÎN CAVARAN.

Activa

Bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Pasiva

	Coroane	fil.	Coroane	fil.		Coroane	fil.	Coroane	fil.
Casa în numărar			4147	79	Capital societar	100000	—		
Cambii escontate	177254				Fond de rezervă	6364	40	106364	40
Cambii cu acoperire hipot.	126140		303394		Depuneri spre fructificare			50407	01
Realități			7642	18	Reescont			121308	—
Conto curent			1270		Imprum. hipotecare cedate			34929	—
Anticipațiuni			2232	89	Depozite de casă			162	30
Efecte			16054		Lombard propriu			7700	—
Mobilier			400		Interese tranzitoare			5844	19
					Profit			8425	96
			335140	86				335140	86

Debit

Contul Profit și Pierderi

Credit

	Coroane	fil.	Coroane	fil.		Coroane	fil.	Coroane	fil.
Spese:					Interese de escont			30135	44
Salare	2506				Proviziuni și diferite taxe			5774	22
Spese de birou	1144	49	3650	49	Venit dela efecte			417	—
Interese:					Venit dela realități			130	—
Pentru reescont			18582	94					
Pentru depuneri capitalizate	2425	47							
Pentru depuneri ridicate	68	41	2493	88					
Dare:									
erarială și comunală	3103	56							
dare după depuneri	248	83	3352	39					
Descriere la efecte			—	251					
Profit			8425	96					
			36756	66				36756	66

Kavaran, în 31 Decembrie 1913.

MEMBRII DIRECȚIUNII:

Eftimie Lăpăduș m. p.

Vichentie Țăranu m. p.

George Franțescu m. p.

Nic. Țăranu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și exacte.

Nicolae Neagoe m. p. Visante Babeu m. p. Ioan Gander m. p. Trifon Lața m. p.